

Sygn. akt IX C 341/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2015 roku

Sąd Rejonowy w Słupsku IX Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca: SSR Ewa Regina-Jurkiewicz

Protokolant: Karolina Gworek

po rozpoznaniu w dniu 6 października 2015 roku w Słupsku

na rozprawie sprawy

z powództwa **K. T.**

przeciwko **Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych S.A. w W.**

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. nie obciąża powoda K. T. kosztami postępowania.

Sygn. akt IX C 341/15

UZASADNIENIE

Powód K. T. wystąpił z pozwem przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Spółce Akcyjnej z (...) w W., domagając się zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kwoty 25.000,00zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 marca 2015r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, iż dochodzona pozwem kwota stanowi zadośćuczynienie z tytułu krzywdy, której doznał w związku z naruszeniem dóbr osobistych wywołanych śmiercią teścia Z. C., która była konsekwencją wypadku komunikacyjnego mającego miejsce w dniu 11 października 2005r. na drodze ekspresowej nr (...), w okolicy miejscowości K.. Powód wskazał, iż odpowiedzialność cywilną za skutki powyższego wypadku, ponosi pozwany ubezpieczyciel na podstawie umowy ubezpieczenia, którą został objęty samochód sprawcy zdarzenia. W toku postępowania likwidacyjnego prowadzonego przez pozwanego ubezpieczyciel nie uwzględnił roszczeń powoda, odmawiając wypłaty zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z uwagi na brak ku temu podstaw.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany uzasadniając odpowiedź na pozew wskazał, iż kwestionuje roszczenie powoda co do zasady, jak również – z ostrożności procesowej – co do jego wysokości. Pozwany podniósł przy tym, iż powód nie wykazał, aby pomiędzy nim a zmarłym teściem istniała silna więź rodzinna, a w szczególności by stosunki powoda z poszkodowanym wykraczały poza normalne relacje łączące teścia z zięciem. Nadto pozwany zarzucał, iż powód w żaden sposób nie wykazał aby strata jakiej doznał wskutek śmierci osoby bliskiej mającej miejsce 10 lat temu w dalszym ciągu wywołuje u niego tak duże poczucie krzywdy. Dodatkowo pozwany zakwestionował wysokość dochodzonej przez powoda kwoty z tytułu zadośćuczynienia wskazując, iż nie odpowiada ona aktualnym realiom oraz zanegował żądanie powoda w zakresie odsetek ustawowych od dnia 19 marca 2015r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 października 2005r. (około godz. 20:58) na drodze ekspresowej nr (...), w okolicy miejscowości K. miał miejsce wypadek drogowy. Sprawca wypadku K. Z. nieumyślnie naruszając zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w wyniku niedostosowania prędkości do panujących warunków jazdy oraz niezachowania bezpiecznej odległości od poprzedzającego go samochodu, uderzył przodem pojazdu w tył samochodu prowadzonego przez Z. C., wskutek czego Z. C. doznał obrażeń ciała, które w sposób bezpośredni doprowadziły do jego zgonu w dniu 28 października 2005r. Sprawca wypadku został skazany wyrokiem karnym.

Bezsporne, a ponadto dowód: odpis skrócony aktu zgonu Z. C. – k. 15, wyrok Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 17 lipca 2006r. wraz z uzasadnieniem – k. 29-34, wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 kwietnia 2007r. wraz z uzasadnieniem – k. 35-41 w aktach szkodowych nr (...);

Pojazd kierowany przez sprawcę wypadku w chwili zdarzenia był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (OC, nr polisy (...)), na podstawie umowy zawartej z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W..

Bezsporne, a ponadto dowód: potwierdzenie pokrycia ubezpieczenia – k. 76 w aktach szkodowych nr (...);

K. T. był zięciem zmarłego Z. C.. Ich relacje wewnątrzrodzinne były prawidłowe. Pomiędzy członkami rodziny nie dochodziło do nieporozumień. Wspólnie jeździli na grzyby i pasjonowali się wędkarstwem. W latach 1979 – 1986 K. T. zamieszkiwał wraz z rodziną we wspólnym mieszkaniu z teściem, w K.. Od 1986 roku K. T. zamieszkuje wraz z rodziną w U.. Teść odwiedzał zięcia, spędzali razem czas na działce. Na około 10 lat przed śmiercią Z. C. wyjechał do Niemiec, gdzie zamieszkał na stałe, niemniej starał się jak najczęściej odwiedzać rodzinę. W tym czasie kontakt z rodziną odbywał się również przez rozmowy telefoniczne i przesyłanie paczek z podarunkami.

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa K. T. i M. C. – k. 10 w aktach szkodowych nr (...), przesłuchanie stron – z ograniczeniem do powoda – k. 66-67, 71, zeznania świadków R. C. – k. 67-69, J. C. – k. 69-70 akt;

Pismem z dnia 16 lutego 2015r. K. T., reprezentowany przez Centrum (...) Spółkę z o.o. wystąpił do ubezpieczyciela z wnioskiem o wypłatę zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej – teścia, w wysokości 70.000 zł, wskazując jako podstawę prawną roszczenia art. 446 k.c.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 16 lutego 2015r. - k. 11-14 akt;

W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, ubezpieczyciel pismem z dnia 30 marca 2015r. odmówił wypłaty zadośćuczynienia, uzasadniając podjęte rozstrzygnięcie tym, iż zgodnie z orzecznictwem sądowym cierpienie i ból po stracie osoby najbliższej nie stanowią przesłanki do przyznania jednorazowego świadczenia na podstawie art. 446 §3 k.c.

Dowód: pismo z dnia 30 marca 2015r. - k. 15 akt;

W odpowiedzi na pismo ubezpieczyciela, pełnomocnik powoda pismem z dnia 10 kwietnia 2015r. sprostował podstawę prawną roszczenia, wskazując, iż dochodzi zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.

Dowód: pismo pełnomocnika z dnia 10 kwietnia 2015r. - k. 204 w aktach szkodowych nr (...);

Sąd zważył:

Okoliczności wypadku drogowego, na skutek którego śmierć poniósł Z. C. nie były przedmiotem sporu pomiędzy stronami w niniejszej sprawie. Bezspornym było również to, że pojazd sprawcy przedmiotowego wypadku był objęty

obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (OC, nr polisy (...)), na skutek umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym (...) S.A. w W..

Odpowiedzialność pozwanego ubezpieczyciela wynika z treści art. 822 § 1 k.c., zgodnie z którym ubezpieczyciel przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może przy tym dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (art. 822 § 4). Nadto odpowiedzialność ubezpieczyciela została sprecyzowana w ustawie z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 j.t.) – gdzie z treści art. 34 ust. 1 wynika, że odszkodowanie z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Pozwany nie kwestionował co do zasady swojej odpowiedzialności za negatywne skutki przedmiotowego wypadku komunikacyjnego w całościowym jego aspekcie. Jak wynika z akt szkodowych nr (...), pozwany wypłacił rodzinie zmarłego Z. C. odszkodowanie w wysokości zwrotu kosztów pogrzebu oraz stosowne zadośćuczynienia za utratę osoby bliskiej dzieciom poszkodowanego.

Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego nie uwzględnił jednak roszczenia powoda K. T. o wypłatę zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią teścia wskazując, że brak jest ku temu podstaw. W toku postępowania sądowego ubezpieczyciel podniósł, iż w jego ocenie między powodem a jego zmarłym teściem nie istniała silna więź emocjonalna, która podlegałaby rekompensacie finansowej w trybie art. 23 i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c., a ponadto zarzucił, iż powód w żaden sposób nie wykazał, aby strata jakiej doznał wskutek śmierci osoby bliskiej mającej miejsce 10 lat temu w dalszym ciągu wywoływała u niego tak duże poczucie krzywdy.

Wypadek komunikacyjny, na skutek którego śmierć poniósł Z. C., miał miejsce jeszcze przed wejściem w życie przepisu art. 446 § 4 k.c., który wprost przewiduje zadośćuczynienie dla najbliższych członków rodziny zmarłego. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 października 2010r., sygn. akt III CZP 76/10, [w:] LEX nr 604152 wyjaśnił, że w takim przypadku najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. winna zatem wykazać istnienie dobra osobistego podlegającego ochronie oraz zakres jego naruszenia. Powód jako dobro osobiste podlegające ochronie wskazał więzi rodzinne pomiędzy nim, a zmarłym teściem. We wskazanym powyżej orzeczeniu Sąd Najwyższy przychylił się do stanowiska, zgodnie z którym - skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to - a fortiori - może nim być także więź między osobami żyjącymi.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się zatem do ustalenia, czy wskutek śmierci teścia powoda nastąpiło naruszenie jego dobra osobistego w postaci szczególnej więzi z osobą najbliższą, a w przypadku stwierdzenia, iż naruszenie dóbr osobistych powoda rzeczywiście miało miejsce - dodatkowo ustalenie wysokości należnego zadośćuczynienia z tego tytułu.

W pierwszej kolejności, wobec podnoszonych przez pozwanego zarzutów dotyczących braku wykazania ażeby pomiędzy powodem a zmarłym teściem istniała szczególnie silna więź emocjonalna oraz braku wykazania aby strata jakiej powód doznał wskutek śmierci osoby bliskiej w dalszym ciągu wywołała u niego poczucie krzywdy - Sąd zobowiązany był ustalić przede wszystkim czy pomiędzy powodem a zmarłym zaistniała szczególna więź, wykraczająca poza zwykłe więzi pomiędzy zięciem, a teściem.

Analiza materiału dowodowego w niniejszej sprawie doprowadziła Sąd do przekonania, iż pomiędzy zmarłym Z. C., a jego zięciem K. T. nie istniała więź emocjonalna, która wykraczałaby poza zwykłe relacje rodzinne.

Odnosnie znaczenia więzi emocjonalnej między członkami rodziny wypowiedział się Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 3 czerwca 2011r., sygn. akt III CSK 279/10, [w:] LEX nr 898254, który wskazał, że aby ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny niezującego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym.

Jednocześnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 kwietnia 2005 r., sygn. akt IV CK 648/04, [w:] LEX nr 150318 wskazał, iż najbliższym członkiem rodziny niekoniecznie musi być najbliższy krewny, albowiem pokrewieństwo nie stanowi podstawowego, ani też wyłącznego kryterium bliskości oraz przynależności do rodziny. Niemniej jak wskazał Sąd Najwyższy do kręgu osób najbliższych zaliczone zostały te osoby, których sytuacja życiowa kształtowała się w pewnej zależności od zmarłego oraz łączył je faktyczny stosunek bliskości ze zmarłym.

Mając na względzie powyższe wytyczne Sądu Najwyższego, tutejszy Sąd zważył, iż powód w rozumieniu prawnym nie mógł zostać zaliczony do kręgu osób najbliższych, uprawnionych do wystąpienia roszczeniem zadośćuczynienia krzywdy jakiej doznał w związku ze śmiercią teścia.

Z wyjaśnień powoda złożonych w toku procesu jednoznacznie wynikało, że mocno przeżył wypadek i śmierć teścia, z którym pozostawał w dobrych i prawidłowych relacjach rodzinnych. Powód wskazał również, iż pomimo upływu lat, nadal odczuwa jego brak i wspomina go, szczególnie przy okazji świąt spędzanych rodzinnie. Powyższe wyjaśnienia powoda, co do jego pozytywnych relacji z teściem były spójne i zbieżne z zeznaniami świadków przesłuchanych w sprawie, którym Sąd dał wiarę w całej rozciągłości. Niemniej, jak wynika z zeznań R. C. /k. 67-69/ oraz J. C. /k. 69-70/, powód nie pozostawał w jakiegokolwiek zależności pod teścia, a ich wzajemne relacje nie odbiegały od zwyczajowo przyjętych stosunków rodzinnych. Wprawdzie powód oraz świadkowie zgodnie wskazywali, iż Z. C. wpierał rodzinę materialnie poprzez przesyłanie paczek zza granicy, jednakże na tej podstawie nie można wnosić, iż powód w jakimkolwiek stopniu był zależny od teścia. W ocenie Sądu, z okoliczności wspomaganie zięcia w postaci robienia mu prezentów, wspólnego spędzania czasu na rybach, w lesie, czy działce, a nawet wspólnego spędzania świąt czy prowadzenia w miarę częstych wspólnych rozmów telefonicznych - nie sposób jeszcze wywodzić, że powoda łączyły ze zmarłym tego rodzaju silne stosunki, które można by określić mianem „najbliższych”. Sąd w całej rozciągłości podziela te poglądy orzecznictwa i piśmiennictwa, które nakazują traktować krąg osób uprawnionych do zadośćuczynienia na podstawie art. 446 § 4 k.c. możliwie ściśle jedynie wyjątkowo dopuszczając do tego kręgu osoby inne niż małżonka, rodziców i dzieci (tak m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1970r., sygn. akt II CR 313/70, [w:] LEX nr 1154, i z dnia 3 czerwca 2011r., sygn. akt III CSK 279/10, [w:] LEX nr 898254) i jednocześnie przychyła się do stanowiska, iż niniejsze orzecznictwo winno znaleźć odpowiednie zastosowanie do roszczeń dochodzonych na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.. Na uwadze należy mieć również okoliczności, iż od 1986 roku powód wyprowadził się wraz ze swoją rodziną od teścia, a następnie Z. C. zamieszkał w Niemczech – co niewątpliwie mało wpływ na rozluźnienie ich kontaktów, które z natury rzecz stały się rzadsze. Powód po roku 1986 nie prowadził ze zmarłym wspólnego gospodarstwa domowego. Zarówno powód jak i jego teść posiadali swoje własne rodziny, które były ich ośrodkami życiowymi i na których koncentrowały się ich codzienne działania, co, w ocenie Sądu, przesądza o braku szczególnie ścisłej i zażyłej relacji pomiędzy nimi. W tym zakresie Sąd doszedł również do spostrzeżenia, iż względ na wiek powoda, który w chwili śmierci teścia był dojrzałym człowiekiem i głową swojej własnej rodziny, miały wpływ na przeżywanie jego żałoby w zupełnie innym wymiarze aniżeli działo się to u dzieci, czy nawet wnuczki zmarłego.

Oczywiście Sąd nie ma przez to zamiaru zaprzeczać, że więź uczuciowa z teściem pozostanie zawsze istotna dla powoda, a brak teścia może być przez niego boleśnie odczuwalny. Nie ulega żadnej wątpliwości, iż śmierć osoby bliskiej zawsze pociąga za sobą ujemne konsekwencje na wielu płaszczyznach życia osób z jej rodziny, natomiast powstała strata jest nad wyraz bolesna i niezmiernie trudna do oszacowania. W przekonaniu Sądu nie budzi najmniejszych wątpliwości, że nagła i tragiczna śmierć teścia powoda w sposób niespodziewany i nieodwracalny zniszczyła wszystkie pozytywne więzi, które kształtowały się pomiędzy nimi przez wiele lat. Śmierć Z. C. skutkowała niewątpliwie u powoda, jak i u całej jego rodziny szokiem i traumą, albowiem była to śmierć nagła, niespodziewana i w tragicznych okolicznościach.

Niemniej, jak przekonuje treść przesłuchania stron i zeznań świadków, w przypadku powoda – zięcia zmarłego jego stosunki ze zmarłym teściem nie wykraczały poza zwyczajowy kształt stosunków między obdarzonym uczuciami

teściem, a samodzielnym żyjącym własnym życiem zięciem. Nie charakteryzowały się one jakąś ponadprzeciętną zażyłością. Nadto z zeznań świadków wynika również, iż proces żałoby u powoda miał charakter fizjologiczny i nie przybrał patologicznej formy, albowiem powód nie zażywał długotrwale leków uspokajających oraz nie wymagał terapii psychologicznej ani leczenia psychiatrycznego. Aktualnie powód nie odczuwa negatywnych skutków związanych z tamtymi zdarzeniami, poza okazjonalnymi smutnymi wspomnieniami, które są typowe dla osób, którym przyszło zmierzyć się ze stratą członka rodziny.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, iż powodowi nie przysługiwało zadośćuczynienie z tytułu śmierci teścia, które jest przewidziane w art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Relacje łączące powoda z Z. C. nie różniły się w niczym od typowych i pozytywnych stosunków, które istnieją w każdej przeciętnej rodzinie. Nie jest również niczym dziwnym, że już z samej swej biologicznej natury relacje i więzi pomiędzy rodzicami i dziećmi są o wiele mocniejsze i mają bardziej szczególny charakter, niż relacje, które współistnieją pomiędzy teściem a zięciem – co uzasadniało przyznanie zadośćuczynienia za śmierć Z. C. tylko jego rodzonym dzieciom.

W kontekście zgłoszonego roszczenia należało również pamiętać, że zadośćuczynienie przewidziane w art. 448 k.c. jest fakultatywne, albowiem Sąd biorąc pod uwagę ogół sytuacji i okoliczności dotyczących konkretnej sprawy może odmówić przyznania takiego świadczenia, nawet w przypadku spełniania wszystkich ustawowych przesłanek. W odniesieniu do niniejszej sprawy Sąd uznał, że nie zaistniała jakakolwiek wyjątkowa sytuacja uzasadniająca przyznanie powodowi zadośćuczynienia z tytułu śmierci jego teścia.

W świetle powyższych rozważań, Sąd stwierdził, że więzi łączące powoda z teściem nie były na tyle wyjątkowe i szczególne, aby uzasadniały przyznanie mu zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu naruszenia dóbr osobistych wywołanych śmiercią Z. C..

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd uznał, że powództwo o zadośćuczynienie, jako nieuzasadnione – podlegało oddaleniu w całości, o czym Sąd orzekł jak punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie II sentencji wyroku powołując się na treść art. 102 k.p.c. W ocenie Sądu należało odstąpić od obciążania powoda kosztami procesu albowiem przemawiał za tym szczególny charakter sprawy. Powód jako osoba bliska dla zmarłego miał prawo subiektywnie czuć się pokrzywdzony jego śmiercią i uznać tym samym, iż jest uprawnionym do dochodzenia stosownego zadośćuczynienia z tego tytułu.